

Коли дзвенять сосни

Лариса Письменна

— Рівно через рік я складатиму екзамени до геологічного, — сказав він, недбало відкидаючи рукою буйного хвилястого чуба. — Ми вступатимемо разом, правда, Галча? — і нахилився до Галинки.

Дівчина не відповіла, тільки з радісною вдячністю глянула йому в очі. Несмілива, мрійлива, вона ніколи не вміла висловити того, що відчувала.

— До геологічного? — Сухорлявий, в окулярах Віктор роздумливо знизав плечима. Гм... непогано. Тільки ж — без виробничого стажу надія мала. Мабуть, простелиться нам доріженька через виробництво до заочного.

— Ой я нещасний, що маю діяти? — півнячим тенором заволав високий, з добру голоблю, веселун і задирака Володька. — Таж і до заочного треба екзамени складати! Чує моя душенька — не здолати їй інститутської твердині.

— Боюсь, що вона правильно чує, — мугикнув Віктор.

— Дарма! Журитися не будемо: роботи на нашу долю скрізь вистачить. Правда, Вальо?

— Роботи? — глузливо пирхнула Валентина, загальноновизнана красуня школи. — Це ж тобі, Володько, не наша школа, де всі панькаються з тобою, як з писаною торбою, і ждуть не діждуться, аби швидше розпрощатися. Де тебе ще, ледарюгу, терпітимуть?

Всі засміялися, а далі змовкли, чи то замислившись, чи прислухаючись до вальса, що линув з естради міського саду.

— "Берізка". Старий вальс, — зауважив Віктор. — Сивий, як наш математик.

...У кожного в світі

Є сонце своє... —

півголосом заспівала Валентина і, вхопивши його за руку, потягла на танцмайданчик.

Галинка ніколи б не насмілилась отак ухопити його і потягти за собою, хоч би як їй цього хотілося б. А от Валька все може. Мабуть, тому, що вона така вродлива, оця Валька...

Оркестр перейшов на задьористого краков'яка — цього вечора чомусь грали старі танці. Дощатий поміст аж затріщав під ногами танцюристів.

А Валька! Вона то пурхала невловимим метеликом, то розсипала своїми червоними туфельками дзвінкий дріб, то вихором перелітала з одного кінця майданчика на другий. Маяли золотаві кучері, блискали лукаві очі... Він, не шкодуючи підошов, витинав не гірше партнерші. Врешті всі заплескали в долоні й, милуючись, розступилися, дали місце їм двом.

Галинка непомітно відійшла від товаришів і сіла віддалік за кіоском з газованою водою. Закинула голову на спинку лави, впустила смагляві руки на коліна, дивилась крізь опущені вії на блискучі електричні вогні.

Міцний запах матіоли змішувався з гостро-свіжим подихом "нічної красуні". Палко і ніжно бринів у репродукторі низький жіночий голос. І все це було повите таким глибоким сумом, що в Галинки затремтіли губи.

— Ось де вона! — закричала Валентина, обнімаючи Галинку за плечі. — Як це вам подобається? Відокреми лась од колективу і мріє на самоті, мов пушкінська Татьяна.

— В чім річ? — занепокоївся Віктор, сідаючи поруч. Він зняв окуляри і зазирнув Галинці в обличчя. — Що з тобою?

— Нічого, — жалібно відповіла Галинка. — Я просто так...

Чому не він спитав, що з нею? Он, задихавшись після свого божевільного танцю, пригладжує розкуйовджений чуб, поправляє розхристану сорочку. Як йому весело і приємно, що біля нього упадає сама красуня Валька! А може, й більше, ніж приємно... Хіба він відчуває, як боляче Галинці від цього...

— Давайте поїдемо завтра човном до парку, — каже Валентина. — На ці-ілий день!

— Ти, Валечко, у нас розумниця, завжди придумаєш щось путнє, — підхопив він. — Неодмінно поїдемо!

Він навіть не спитав Галинку, чи хоче вона їхати, він просто вирішив за неї. Чому йому так заманулося провести день з Валентиною?

— Збір на водній станції о дев'ятій нуль-нуль! — оголосив Володька. — Найкращого човна забезпечую я, бо сторож з водної станції — мій рідний дядько і завжди йде мені назустріч.

— Ти ж запевняв, що твій рідний дядько — контролер у кіно, — нагадав Віктор.

— То само собою. І з цього саду контролер — теж рідний дядько, пропускає без квитка на танці.

— Та тут же стоїть жінка!

— Ну, значить — рідна тітка.

— Ой, Володько, а чого ж ти все лазиш через паркан?

— Щоб менше турбувати дорогих родичів. Розуміти треба!

Молодь, сміючись, виходить з міського саду. Він тихенько бере Галинку під лікоть. Від його несміливого дотику по руці струмує тремтливе тепло, але тут знову все псує ота осоружна Валька. Вона безсоромно вривається поміж ними, хапає обох попід руки, без упину цокотить, сміється і на хвилину не вмовкає. І знову Галинка починає відчувати себе нещасною і зайвою.

Ось її провулок. Дівчина мовчки визволяє з-під Вальчиної руки свій лікоть і, крадькома відставши, завертає у вечірню сутінь вузького провулка,

Нехай вона лишиться сама. Може, так буде краще.

* * *

Ніч була якась дивна. Сон не сон — напівмарення... Коротка, літня — і нескінченна. Змарніла, зблідла підвелася Галинка вранці, не розуміючи, чому їй так боляче і тривожно.

"Іти чи не йти на водну станцію? Не піду!"

Вона випрасувала й наділа свою улюблену білу з яскравою вишивкою сукенку, що

так пасувало до її довгастого смаглявого обличчя, старанно розчесала чорні густі коси.

"Не піду", — повторила про себе і, загортаючи в газету бутерброди з помідорами, сказала вголос:

— Я, може, затримаюсь, мамо. Ми хочемо поїхати човном до парку.

— Чи не краще тобі лишитися вдома? — стурбовано приглядаючись до Галинки, відказала мати. — Якась ти сьогодні ніби недужа.

Залишитись? Просидіти вдома? Вона вже й так, мабуть, запізнилася.

На водній станції ще було мало людей, і Галинка здалеку побачила Валентину з Віктором та Володькою. Його з ними не було. Чому?

Вона сховалася за великим, теплим від сонця каменем. !

Валька, видно, сердилася, бо часто і нетерпляче поглядала на годинничка.

— І Куди він подався? — долетів до Галинки її роздратований голос. — Це просто свинство!

Потім Володька побіг по весла, і вони відчалили.

Галинка, вагаючись, постояла і повільно пішла берегом до парку. Спочатку йшла тихо, далі все швидше. Чого вона поспішала, хто чекав її там? Над тим не думала і вже майже бігла, відводячи руками навислі над стежкою віти верболозу і перестрибуючи через бистрі, холодні струмки, що стікали до річки. Лице її зашарілося, темно-сірі очі з такою надією і чеканням дивилися вперед, що люди мимоволі давали їй дорогу і з усмішкою озиралися вслід.

Дівчина перевела віддих аж біля високих, струнких, мов свічки, сосон, що суворими охоронцями вишикувалися біля брами.

Вона увійшла в затишну прохолоду старовинного парку. У вихідний тут завжди людно, іноді грає оркестр, приїздять лотки з морозивом та водою, а поміж кущами багато веселих компаній різного віку. Сьогодні ж безлюдно, лише на центральній галявині, біля розлогого каштана, кілька завзятих хлопчаків ганяли м'яча.

Галинка нерішуче підійшла до каштана.

— Мені сумно, — пошепки призналась вона і притулилась щокою до цупкої потрісканої кори дерева. — Якби я знала, чому мені так сумно...

Каштан, здавалось, несхвально хитнув кучерявою, вже дещо облісілою головою і буркотливо рипнув трухлявим од часу стовбуром. Юність егоїстична. Маючи все, вона сама не знає, чого хоче. Туга? Смішно. Яка в шістнадцять років може бути туга?

Галинка заглибилась у зарості парку. Великі жовтоокі ромашки на прогалинках аж тремтіли від стрекоту коників. Червоні стовбури сосон, величні й байдужі до всього на світі, гордовито підносили в небо свої сизо-зелені крони. Яке їм, велетням, діло до маленької дівчини з її незрозумілою тривогою?

— Галино, ти кого тут шукаєш?

Галинка від несподіванки здригнулася.

— Ой, Іване Семеновичу, це ви?

В холодку над озером, простеливши піджачок, сидів їхній старенький викладач математики. Окуляри і розгорнута книжка лежали поруч на траві.

— Що ви тут робите самі, Іване Семеновичу? — Галинка сіла біля старого.

— Я? Гм... Читаю, думаю, відпочиваю. Старим властиво роздумувати на самоті. А от ти, дівчинко, чому одна блукаєш? Від компанії відбилась?

Галинка розгублено кивнула головою.

— Проходили тут з веслами із вашого класу. До джерела, мабуть, пішли. Наздоганятимеш?

— Я... можна мені з вами трошки посидіти?

Дівчина раптом відчула, що дуже зголодніла. Розгорнула газету, дістала бутерброди, помідори.

— Беріть, будь ласка, Іване Семеновичу.

— Спасибі, з охотою.

Вони сиділи мовчки, думали кожне про своє і зосереджено їли. Проїхали велосипедами двоє молодих бороданів і здивовано поглянули на незвичайну пару.

Далекою стежкою ішло троє дівчат і голосно про щось сперечались. І нараз у Галинки стемніло в очах: з гущавини несподівано виринув він і наздогнав їх.

Може, вона помилилася? Ні, ні, сумніву не могло бути — це його голуба, трохи вицвіла на плечах сорочка, непокірний русявий чуб!

— Я піду, Іване Семеновичу, — Галинка мерщій підхопилася. — Ви мені пробачте, я вже піду.

— Іди, дівчинко. — Лагідні очі старого проникливо глянули в нещасне, збентежене обличчя, ніби зазирали в душу. — Щастя тобі!

То ось чому не було його на водній станції!.. Галинка швидко йшла, тримаючи в руці недоїдений помідор, і нічого не бачила перед собою. Все. Тепер уже — все. Не поїдуть вони після закінчення школи складати екзамени до геологічного інституту, нікуди вони не поїдуть. Тепер все пропало... Ніколи в житті вона не зможе простити йому болю, цього невимовного болю, від якого от-от розірветься серце.

Галинка, голосно схлипуючи, їла помідор, і червоний сік, змішуючися з слізьми, стікав на її тремтячі пальці. Потім лягла лицем у траву.

Вона лежала непорушна, тоненька, неначе зламана зів'яла стеблинка, і так тяжко страждала... Було просто неймовірно — як може ще світити сонце і так легковажно шуміти гілля?

Чийсь квапливі кроки сполохали її. Швидше звідси! Галинка злякано підвелась і знову побачила його.

Здивований, радісний, вдячний погляд ясних, мов правда, любих очей одразу заповнив собою і змінив увесь світ. Пекучий смуток, самотність, смішні ревності — все, що так мучило її, вмить розтануло, мов крихкий сніжок під спалахом вогню. Сміючися від щастя, простягнула йому назустріч руки, і він бережно прийняв їх у свої міцні, засмагли.

— Я шукав тебе! — схвильовано казав хлопець, і Галинка розуміла: "Я люблю тебе".

— Я був у тебе вдома, шукав по місту... Мені сказали, що бачили, як ти пішла до парку. Я ж так шукав тебе!

"Я люблю тебе, тебе одну", — розуміла Галинка, і радість, неосяжна, як небо, розливалася в серці.

Вони пройшли мимо Івана Семеновича і не помітили його. Можливо, тому, що він уже не сидів у холодку над озером, а стояв під тим самим розлогим каштаном, якому Галинка скаржилася на свій смуток.

Він провів їх поглядом задуманим і ласкавим, може, й трохи журливим, і тихенько поплескав столітнє дерево по кострубатому стовбуру.

— Так-то, друже...

— Нічого дивного, — проскрипів у. відповідь буркотун-каштан. — Не вперше доводиться бачити таке,

— Ні, — заперечив старий учитель, — це завжди буває вперше.

А сосни, мов велетенські натягнуті струни, урочисто дзвеніли про велике, неповторне щастя, що завжди приходить до людини уперше.